

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการประเมินมูลค่าทางสิ่งแวดล้อมในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และประเมินค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการดูแลรักษาแม่น้ำปิง โดยอาศัยวิธี CVM ตลอดจนประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการดูแลรักษาแม่น้ำปิง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

6.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

- นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือล่องแม่น้ำปิง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 119 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 เป็นผู้ที่มียุทธระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองมาเป็นผู้ที่มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีสถานภาพสมรสแล้วจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาทจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 เป็นผู้ที่มิประสบการณจากการท่องเที่ยวทางน้ำ จำนวน 49 คนคิดเป็นร้อยละ 25.50 มีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อมาชมธรรมชาติและชมทิวทัศน์สองฝั่งแม่น้ำปิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 มีพาหนะเดินทางมาเองจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และจะแนะนำให้ผู้อื่นมาเที่ยวจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00

- ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิงส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 56 เป็นผู้ที่มียุทธระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองมาเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี

จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 มีสถานภาพสมรสแล้วจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 65 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาทจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32 มีบ้านเรือนอยู่ไกลจากแม่น้ำปิงเกิน 50 เมตร จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และมีบ้านเป็นของตนเองจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5

6.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายในการดูแลรักษาแม่น้ำปิง

- นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิงมีความเต็มใจที่จะจ่ายในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงในแต่ละครั้ง โดยเพิ่มจากค่าบริการที่จ่ายในแต่ละครั้งจำนวน 84 บาทต่อคน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการดูแลรักษาแม่น้ำปิงของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง คือ จำนวนเงินที่กำหนดไว้ (Bid) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่องของรายได้ต่อเดือน (Income) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่องของความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง (Attitude) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และปัจจัยในเรื่องของระดับการศึกษา (Educate) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

จากแบบจำลองการประมาณการมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย สามารถอธิบายได้ว่า หากจำนวนเงินที่กำหนดไว้เพื่อการดูแลรักษาแม่น้ำปิงเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายลดลงเท่ากับ 0.0175 หรือหากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือมีรายได้ต่อเดือนเพิ่มสูงขึ้น 1 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6285 หากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวทางเรือ จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2.4529 และหากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือมีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักท่องเที่ยวเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.1860 นั่นเอง

ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิงมีความเต็มใจที่จะจ่ายในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงในแต่ละเดือนจำนวน 104.46 บาทต่อเดือน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการดูแลรักษาแม่น้ำปิงของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิง คือ จำนวนเงินที่กำหนดไว้ (Bid) มีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่อง

ของเพศ (Sex) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่องของระดับการศึกษา (Educate) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่องของรายได้ต่อเดือน (Income) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยในเรื่องของการมีบ้านพักเป็นของตนเอง (Home) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

จากแบบจำลองการประมาณการมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย สามารถอธิบายได้ว่า หากจำนวนเงินที่กำหนดไว้เพื่อการดูแลรักษาแม่น้ำปิงเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่ประชาชนเต็มใจที่จะจ่ายลดลงเท่ากับ 0.0290 หรือหากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิงมีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะทำให้ความน่าจะเป็นที่ประชาชนเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.1484 และหากประชาชนมีรายได้ต่อเดือนเพิ่มสูงขึ้น 1 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่ประชาชนเต็มใจที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.9449

6.2 ข้อจำกัดของการศึกษา

1) ข้อจำกัดของการประเมินมูลค่า ด้วยวิธี CVM การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงในครั้งนี้ ได้นำวิธี CVM มาใช้ในการประเมินมูลค่า ซึ่งต้องอาศัยสถานการณ์สมมติให้กลุ่มตัวอย่างทำความเข้าใจก่อนที่จะสอบถามถึงความเต็มใจที่จะจ่าย ดังนั้น สถานการณ์สมมติที่ทำการตั้งขึ้นมาจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความเต็มใจที่จะจ่ายที่จะได้จากกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือ การตั้งสถานการณ์สมมติที่แตกต่างกัน จะทำให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายแตกต่างกันด้วย

2) ข้อจำกัดในส่วนแบบสอบถาม เนื่องจากในแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วยสถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการดูแลรักษาแม่น้ำปิงที่นักท่องเที่ยวและประชาชนต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะเปิดเผยความเต็มใจที่จะจ่าย จึงทำให้การเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนใช้เวลานานหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ได้ทำความเข้าใจกับสถานการณ์สมมติในแบบสอบถามอย่างแท้จริง จึงทำให้ข้อมูลที่ได้อาจมีความเอนเอียง

3) ข้อจำกัดในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาที่จำกัด ทำให้การเก็บข้อมูลสามารถดำเนินการได้ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ คือช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่กระจายในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

4) มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการดูแลรักษาแม่น้ำปิงที่คำนวณได้ เป็นค่าที่ประมาณได้จากตัวแปรต่าง ๆ ในปัจจุบัน ดังนั้นหากอนาคตตัวแปรเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไป มูลค่าที่ได้ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย เช่น ระดับรายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา เป็นต้น นั่นคือ ถ้าเศรษฐกิจของประเทศถดถอย ระดับรายได้เฉลี่ยของประชากรลดลง จะมีผลทำให้ความเต็มใจที่จะจ่ายในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงลดลงด้วย หรือเมื่อระดับการศึกษาเฉลี่ยของประชากรในประเทศสูงขึ้น จะทำให้มีความตระหนัก

และรับรู้เกี่ยวกับแม่น้ำปิงมากขึ้น ทำให้ความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับการดูแลรักษาแม่น้ำปิงมีมากขึ้นตามไปด้วย

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

1) ในการประเมินมูลค่าด้วยวิธี CVM ต้องคำนึงถึงสถานการณ์สมมติที่ใช้ในแบบสอบถามและสร้างสถานการณ์สมมติให้สอดคล้องในมูลค่าที่ต้องการ นอกจากนี้เนื้อหาในสถานการณ์สมมติควรให้มีความกระชับ มีเนื้อหาไม่มากจนเกินไป และสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายที่สุด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจนและได้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายใกล้เคียงความเป็นจริง และเบี่ยงเบนน้อยที่สุด นอกจากนี้การเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และอธิบายถึงสถานการณ์สมมติให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจจะได้ผลดีกว่าการที่ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้มีประสิทธิภาพและยังทำให้การเก็บข้อมูลรวดเร็วยิ่งขึ้น

2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาโดยให้การกระจายของข้อมูลมีความเหมาะสม คือ เก็บข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาเท่ากัน

3) การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายในครั้งนี้อาจมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย ที่ผู้ศึกษาไม่ได้รวมไว้ในแบบจำลอง ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพสำหรับหาปัจจัยที่ต้องการศึกษาเพื่อนำไปสู่การศึกษาเชิงปริมาณในแนวลึกต่อไป

4) จากการที่มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ที่ประเมินได้นี้ เป็นมูลค่าปัจจุบัน (คือมูลค่า ณ ปี 2548) ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึงมูลค่าในการดูแลรักษาแม่น้ำปิง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นี้อีกครั้งในอนาคต ว่ามูลค่าดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

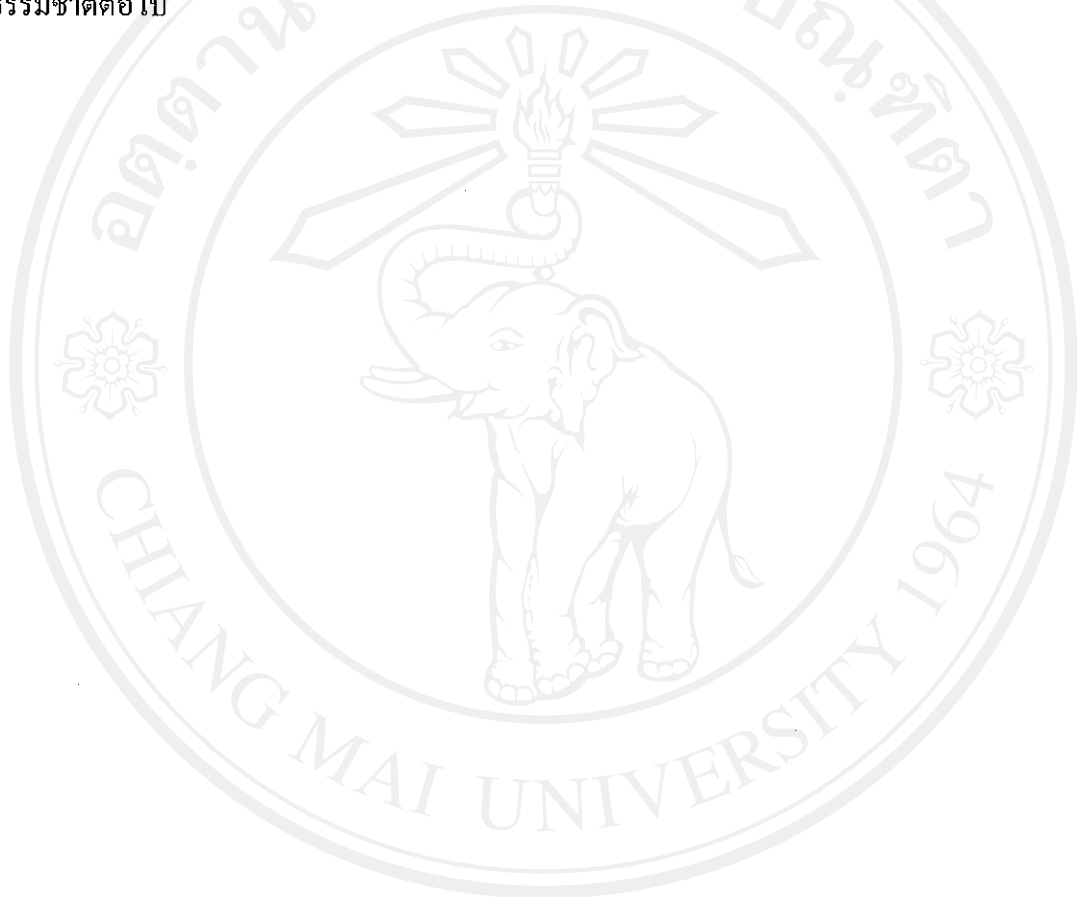
6.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) จากผลการศึกษาในส่วนของมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับการดูแลรักษาแม่น้ำปิงของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางเรือ ล่องแม่น้ำปิง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายอยู่ที่ 84 บาท และสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิง มูลค่าความเต็มใจอยู่ที่ 104.46 บาท ดังนั้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายที่จะเก็บค่าธรรมเนียมในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงก็ไม่ควรที่จะมีราคาเกินราคาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนส่วนใหญ่มากนั่นเอง

2) สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการจัดตั้งกองทุนที่จะเข้ามาดูแลรักษาแม่น้ำปิง โดยงบประมาณการจัดตั้งกองทุนมาจากมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทาง

เรือและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปิง จะทำให้การดูแลรักษาแม่น้ำปิงมีประสิทธิภาพในระยะยาวต่อไป

3) มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในการดูแลรักษาแม่น้ำปิงที่ประเมินได้ สามารถนำไปใช้อ้างอิงเพื่อกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการดูแลรักษาแม่น้ำปิง และสามารถนำมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ที่ประเมินได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved